

**ŽELJEZNIČKI ŠKOLSKI CENTAR
SARAJEVO**

MATURSKI RAD IZ (predmet)

Tema: (naziv teme)

Prezime i ime učenika:

Mentor:

Sarajevo, juni____.godine

Sadržaj:

1. Uvod.....	3
2. Kako pravilno napisati maturalni rad?	4
2.1. Priprema.....	4
2.1.1. Izbor teme i literature	4
2.1.2. Upotreba literature.....	4
2.1.3. Struktura maturalnog rada	4
2.2. Pisanje rada.....	5
2.2.1. Kojim fontom pisati?.....	5
2.2.2. Kako dodavati grafičke priloge?	5
2.2.3. Kako se bilježe citati?	6
2.2.4. Posljednja stranica.....	7
2.2.5. Stil i pravopis maturalnog rada.....	7
2.2.6. Pravopis i interpunkcija.....	7
3. Odbrana maturalnog rada	9
LITERATURA.....	10

Na sljedećoj strani je uvod. Svaka nova oblast počinje na novoj strani. Zaključak se nalazi na kraju na zasebnoj strani. Obavezno treba navesti literaturu!

1. Uvod

Uvod obuhvata obično jednu do dvije stranice teksta. U njemu se precizira predmet rada tj. ističe se o čemu će se u radu pisati, objašnjava se organizaciju i plan izrade rada, npr. od koliko se dijelova sastoji rad, koje vrste informacija sadrži (tekstualne, grafičke, statističke i sl.) i drugo. Uvod može izražavati osobni stav prema temi i razloge za izbor konkretne teme.

Završni ili maturski rad sastoji se od:

- naslovne stranice
- sadržaja
- uvoda
- razrade
- zaključka
- dodatka ili priloga
- bibliografije ili popisa literature

2. Kako pravilno napisati maturski rad?

Izrada maturskog rada sastoji se iz nekoliko etapa. Poslije izbora teme učenik na konzultacijama dobija uputstva o literaturi i drugim izvorima koje može da koristi kako bi uspješno izradio maturski rad. Zatim se pristupa istraživačkom dijelu posla: prikupljanju literatura i isčitavanju tekstova kao i njihovom sistematizovanju i osmišljavanju u cjelinu. Najzad, slijedi pisanje samog rada.

2.1. Priprema

2.1.1. Izbor teme i literature

Učenik odabira jednu od ponuđenih tema. Učenik tada dobija potrebna obavještenja u vezi sa izborom teme i njenim sadržajem. U potrazi za literaturom, učenici se upućuju na korištenje bibliotečkih fondova. U radu mogu da se koriste i sadržaji pronađeni na internetu, u stručnim časopisima i CD-ovima.

2.1.2. Upotreba literature

Dok učenik čita literatura trebalo bi da pravi bilješke. Iz literatura se ispisuje ono što se smatra potrebnim za izradu rada. Bilješke mogu biti doslovne (citati) i opisne (parafraze). Bilješke treba da budu funkcionalne: izdvajaju se samo najvažnije ideje i sudovi iz neke studije. Neophodno je da se tokom čitanja ispišu puni nazivi bibliografskih jedinica (npr. prezime i ime autora, naslov djela, izdavača, mjesto i godina izdanja, broj strane). Ako je riječ o radu objavljenom u časopisu, onda se uz ime autora navodi naziv časopisa, mjesto i godina izdanja, broj časopisa, broj sveske, broj strane. Ukoliko se koristi odrednica iz rječnika ili enciklopedije onda se navodi naslov odrednice, naziv djela, izdavač, mjesto i godina izdanja i broj strane.

2.1.3. Struktura maturskog rada

Pošto se upozna sa tekstovima i literaturom, učenik izrađuje koncept ili plan rada. Struktura maturskog rada podrazumijeva da se definiše osnovna teza i tok izlaganja (uvod – razrada – zaključak).

Uvod treba da bude funkcionalan i da podstakne zanimanje za temu kao i da predstavi plan rada i da naglasi njegovu glavnu ideju. Obrada teme je najvažniji i najduži dio rada. U ovom dijelu učenik treba da razvuče i objasni glavne ideje naznačene u uvodu, uključujući primjere i detalje koje podržavaju navedene teže. Dužina završnog dijela treba da predstavlja sumu prikazane građe. Zaključak je sinteza najvažnijih misli iz glavnog dijela rada.

Neophodno je neprestano imati na umu temu rada i zasnovati plan rada praktično, prema temi, tako da svaki element koncepta odgovara pojedinom aspektu teme. Potom učenik pokazuje svoj koncept mentoru i s njim se dogovora o konačnoj strukturi rada.

2.2. Pisanje rada

U zavisnosti od predmeta i odabrane teme, dužina otkucanog teksta treba da bude: najmanje sedam, a najviše dvadeset kucanih strana. Pri tome treba imati u vidu da broj strana nema eliminacioni karakter. Ukoliko je mentor pregledao radni materijal i odobrio kucanje rada, broj kucanih strana je tehničko pitanje.

2.2.1. Kojim fontom pisati?

Stranica mora biti formata A4, orijentacije Portrait. Svaka stranica (osim naslovne) mora biti numerisana trenutnim brojem stranica i mora imati zaglavlje i podnožje (header i footer).

Sve margine treba da budu najmanje 2, a najviše 2.54 cm. Prored mora biti single. Razmak između pasusa ne smije biti veći od 6 pt. Font normalnog teksta u pasusu mora biti veličine najmanje 8, a najviše 13.

Preporučuju se fontovi, koji su staridardizovani i lako se nalaze na svim računarima a to su: Arial, Times New Roman, Courier New, Helvetica, Sans Serif, Verdana, Tahoma.

2.2.2. Kako dodavati grafičke priloge?

Ako sadržaj maturalnog rada iziskuje da se dopuni i grafičkim priložima, tada je potrebno svaku sliku obilježiti brojem i "potpisati", to znači ispod slike napisati njeno kratko tumačenje. Kada se svaka slika numerise (obilježi brojem), biće lakše u tekstu da se na nju uputi napomenom "vidi sl. 1".

Prostor, koji zauzimaju slike, ne računa se u ukupnom minimalnom broju stranica maturalnog rada, pa ih zato ne treba namjerno uvećavati i bespotrebno umetati jer ne utiču na ocjenu obima rada. One treba da imaju funkciju pojašnjavanja, ilustrovanja pisanoga sadržaja.

Slika 1. Logo ŽŠC

2.2.3. Kako se bilježe citati?

Citiranje je doslovno navođenje tuđih riječi koje se obilježava znacima navoda. Preporučuje se učenicima da citiraju samo onda kada je neophodno zadržati preciznost autorovog iskaza.¹ Dovoljno je navesti jednu rečenicu ili dio rečenice kako bi se istakla osnovna ideja nekog autora. Svaki citat obilježava se arapskim brojem koji stoji iza završenog znaka navoda. Ispod teksta, na svakoj strani, ili na kraju rada, daje se spisak napomena (fusnota).

*"Sudbina nije stvar slučajnosti, već je stvar izbora; to nije nešto što treba čekati, već nešto što treba postići."*²

U napomenama se navodi tačan bibliografski podatak: ime autora, naziv djela, izdavač, godina izdanja, broj strane sa koje se preuzima citat. Fusnota je takođe obavezna i ako se ne citira doslovno, već se samo parafrazira neka ideja. Ukoliko se više puta navodi jedno djelo, mogu se uvesti skraćenice.

*"Globalizacija je naziv za pretvaranje svijeta u jedinstven prostor"*³

¹ Kod citata je važno navesti stranicu!

² W. Jennings Bryan

³ L.J. Berberović, "Globalizacija ili diktiranje budućnosti", Sarajevo, 1996, str.1

Na kraju maturalnog rada učenik sastavlja spisak literature koju je koristio. Tamo će se vidjeti svi podaci o punom imenu autora, naslovu knjige, izdavaču, mjestu i godini izdanja.

Stranica sa spisakom literature. Na kraju svakog rada obavezno je priložiti i spisak literature. U spisku literatura kao i u fusnotama, važno je navesti sve podatke o djelu. U spisku literatura knjige se navode abecednim redom po prezimenu autora bez oznake stranica, a u fusnotama prema brojevima (onim redom kojim su označavane u tekstu) i sa obaveznom naznakom broja stranice sa koje se citira. Navodi se (odvojeno zarezima): prezime, ime, naziv djela (pisano kurzivom), mjesto izdanja, ime izdavača, godina izdanja. Koristi li se kao jedan od izvora i Internet, svakako je potrebno navesti tačnu Internet adresu (do link) sa koga je sadržaj preuzet. Nije dovoljno napisati samo "Internet" ili samo navesti ime pretraživača pomoću koga je sadržaj pronađen, npr. www.google.com. Sadržaj pronađen na internetu navodi se na sljedeći način. Kao osnovni link navodi se adresa početne stranice (home page) na kojoj je pronađen sadržaj, a u zagradi se navodi cio link kako bi onome ko će koristiti izvore iz napisanog maturalnog rada bilo olakšano i ubrzano traženje). Ako je poznat autor teksta koji se preuzima s interneta, svakako se navodi i ime autora kao i datum kada je taj tekst bio dostupan na toj internet stranici!

Primjer navođenja sadržaja pronađenog na web stranicama Filozofskoga fakulteta <http://www.ff.unsa.ba/>, (<http://www.ff.unsa.ba/literatura.php>), mart, 2008.

2.2.4. Posljednja stranica

Na posljednjoj stranici rada (ne računajući stranicu korica) ostavlja se prostor u koji će se upisati datum predaje rada, datum odbrane rada, mentorov kratak komentar rada, kao i ocjena. Primjer posljednje stranice nalazi se na kraju ovog teksta.

2.2.5. Stil i pravopis maturalnog rada

Stil maturalnog rada treba da bude jasan, logičan i ujednačen. Misli treba pažljivo da se organizuju u rečenice, a rečenice u pasuse. Jedan pasus izlaže jednu ideju, pa je svaka rečenica u pasusu razvijanje te ideje. Svaka rečenica u pasusu i svaki pasus kao cjelina moraju se odnositi na glavnu temu rada i biti od značaja za obrazlaganje glavne teme. Sva udaljavanja i odstupanja od glavne teme treba odstraniti iz izlaganja. Red treba da bude pisan jezikom primjerenim naučnoistraživačkom radu. To znači da u pisanom jeziku se ne upotrebljavaju dijalektizmi, lokalizmi, arhaizmi, varvarizmi, kolokvijalizmi, sleng. Takođe se treba kloniti i esejističkog stila. Obradi teme treba prići kritički i polemički, a ton i rječnik treba da bude formalni, odmjereni i objektivni.

2.2.6. Pravopis i interpunkcija

Pri pisanju rada treba da se redovno provjerava pravopis i interpunkcija. Greške u kucanju takođe se moraju ispravljati, pa je neophodno savjesno i brižljivo pregledati i popraviti tekst

maturskog rada. Zato je važna postupnost pisanja? Preporučuje se da se učenik redovno savjetuje sa svojim mentorom, da mu postupno predaje manje dijelove napisanog rada koje će on pregledati, ispraviti i sa učenikom prakomentarirati. Tako se neće dogoditi da se preda rad koji je možda pun grešaka, kome je tema nedosljedno obrađena ili čak promašena.

3. Odbrana matorskog rada

Matorski rad usmeno se brani pred tročlanom komisijom. Odbrana rada traje otprilike petnaest minuta. Od kandidata se očekuje da pokaže samostalno vladanje obrađenom temom, da odgovori na pitanja ispitivača i da samostalno predstavi osnovne teze svoga rada. Na kraju odbrane matorskog rada ocjena se saopštava kandidatu.

LITERATURA

(primjer popisa literature)

S. Alagić. Relacione baze podataka, Svjetlost, Sarajevo, 1984.

Gordana Pavlović-Lazetić. Osnove relacionih baza podataka, II izdanje, Matematički fakultet, Beograd, 2000.

Šicel, Miroslav. Hrvatska književnost, Školska knjiga, Zagreb, 1982.

Chevalier, Jean. Gheerbrant, Alain. Rječnik simbola, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1983.

Čaplar, Alan. Bogatstvo razasuto Velebitom // Meridijani, 2006. (XL), 102, str. 24 – 30.

www.wikipedia.org (http://bs.wikipedia.org/wiki/Po%C4%8Detna_strana), 9.12.2005.

(posljednja strana)

Datum predaje rada: _____

Datum odbrane rada: _____

Ocjena: _____

Članovi Komisije:

1.

2.

3.
